

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ σ. Α. ΖΙΛΑΡΤΙΑΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ:
"ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΠΕΤΙΚΕΣ ΝΕΑ ΚΛΟΝΚΟΝΤΑ".

1. Πάνω στο κεφάλαιο "Η ανάπτυξη στις σοσιαλιστικές χώρες".

Συμφωνώ με τήν γενικήν εικόνα που δίνει αυτό το κεφάλαιον, όσον άφορᾷ τήν ανάπτυξη στις σοσιαλιστικές χώρες.

Άλλά νομίζω ότι πιο άκριβής και πιο όρθή ένημέρωση τών μελών μας και τών φίλων μας όσον άφορᾷ τήν ανάπτυξη, τήν πρόοδο, τις έπιτεύξεις στις σοσιαλιστικές χώρες θά δώσουμε άν ποῦμε και κάτι περισσότερο από τά συνηθισμένα που λέμε κάθε φοράν σχεδόν στις έκθέσεις και στις όμιλίες μας.

Δέν υπάρχουν προβλήματα στις σοσιαλιστικές χώρες; Δέν υπάρχουν δυσκολίες; Δέν γίνονται λάθη;

Είναι γνωστόν ότι υπάρχουν προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής μορφής. Οί σύντροφοι μας στις σοσιαλιστικές χώρες κτίζουν μια νέαν κοινωνίαν και είναι γνωστόν ότι συναντοῦν δυσκολίες όπως είναι επίσης γνωστόν ότι κάμνουν και λάθη. Όλη αύτή ή ανέλιξη προς τά άνω και προς τά έμπρός τήν όποίαν περιγράφουμε γίνεται για τόν λαό και μόνο για τόν λαό με τήν αντιμετώπιση και τήν πάλη, καθημερινά, ένάντια σε δυσκολίες, με τήν διάπραξη μικρών και κάποτε μεγάλων λαθών και με τήν διόρθωση τους.

Είσηγοῦμαι λοιπόν όπως σε κάποιο σημείο τής έκθεσης, ίσως άκριβώς μετά τήν παράγρ. 2 τής σελ. 10 προστεθοῦν τά ακόλουθα:-

"Όλες οί σημαντικές έπιτεύξεις τών σοσιαλιστικῶν χωρῶν σ'όλους τους τομείς τής ζωής, ή ανέλιξη προς τά άνω και προς τά έμπρός συντελεῖται πολλές φορές με σκληρή πάλη ένάντια σε αντικειμενικές δυσκολίες και έμπόδια και κάποτε με λάθη. Άνεξάρτητα όμως και από λάθη και δυσκολίες και έμπόδια που υπάρχουν ή ανέλιξη προς τά έμπρός και προς τά άνω συνεχίζεται προς τό συμφέρον του λαού και μόνο του λαού."

2. Πάνω στο κεφάλαιο "τό Διεθνές Κομμουνιστικό Κίνημα".

Συμφωνώ ότι μέσα στις συνθήκες τής διεθνούς ύφεσης και συνεργασίας ο ρόλος του διεθνούς εργατικού και κομμουνιστικού κινήματος αναπτύσσεται σταθερά. Είναι γι' αυτό που έμεϊς λέμε ότι αύτή ή πολιτική - αντίθετα με ότι ισχυρίζονται οί "άριστεροί" και οί σεχταριστές - όχι μόνο δέν βάζει φρένο στην ανάπτυξη του εργατικού και του κομμουνιστικού κινήματος και γενικά του δημοκρατικού κινήματος αλλά και τό προωθεί και τό ένισχύει. Ταυτόχρονα ή παραπέρα προώθηση τής πολιτικής αύτής τής ύφεσης και τής συνεργασίας στηρίζεται ως ένα μεγάλο βαθμό πάνω στην πετυχημένη και αποτελεσματική ανάπτυξη του ρόλου του εργατικού και του κομμουνιστικού κινήματος.

Πηγή δύναμης για τους κομμουνιστές είναι ή διεθνιστική τους ένότητα που έπιτυγχάνεται με τήν χάραξη κοινής γραμμής άγώνα. (σελ. 12 παρ. 2) Έδώ πρέπει νομίζω νά διευκρινισθῇ πώς ή κοινή γραμμή άγώνα άφορᾷ τά μεγάλα διεθνή προβλήματα, τήν τοποθέτηση τών κομμάτων έναντι σ'αυτά τά μεγάλα και διεθνή προβλήματα.

Συμφωνῶ πῶς αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ διεθνιστικὴ ἐνδότητα εἶναι πράγματι πηγὴ δύναμης γιὰ τοὺς κομμουνιστές. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ δευτέρη πηγὴ δύναμης καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἱκανότητα τους χρησιμοποιοῦντας σὰν ὁδηγὸ τους τὴν Μαρξιστικὴν Δευνιστικὴν θεωρίαν, νὰ μελετοῦν καὶ νὰ ἀναλύουν τὰ ἐσωτερικὰ τους προβλήματα καὶ ἡ ἱκανότητα τους νὰ χαράζουν γι' αὐτὰ τὰ προβλήματα μέσα-στὶς συνθήκες τῆς χώρας τους, τὴν γραμμὴ καὶ τὴν τακτικὴ τοῦ ἀγῶνα τους.

Αὐτές οἱ δύο πηγές, ἡ πηγὴ τῆς διεθνιστικῆς ἐνδότητος καὶ ἡ πηγὴ τῆς γνώσης τῶν ἐσωτερικῶν προβλημάτων καὶ τῆς χάραξης ὀρθῆς γραμμῆς καὶ τακτικῆς, συμπληρῶνουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν καὶ μεγαλῶνει καὶ νὰ ἀναπτύσσεται συνεχῶς τὸ κύρος καὶ ἡ ἐπιρροή τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων ἂν δὲν γίνεται ἡ ὀρθὴ χρῆση αὐτῶν τῶν δύο σημαντικῶν πηγῶν δύναμης.

Στὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἐκθεσης ἀναφέρεται ὅτι θεωροῦμεν ἀνησυχητικὲς τίς διαφορές πάνω σὲ θέματα ἀρχῆς ποὺ παρουσιάστηκαν σὲ ὀρισμένα ΚΚ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, Αὐστραλίας κ.ἄ. Ὅπωςδὴποτε εἶναι ἀνησυχητικὸν τὸ ὅτι ἐμφανίστηκαν διαφορές. Καὶ νομίζω ὅτι ἂν ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος μας προκρίνεται νὰ στείλει ἓνα ὁποιοδὴποτε μῆνυμα στὰ ἀδελφὰ κόμματα, τὸ μῆνυμα αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι ὅτι οἱ διαφορές πρέπει νὰ λυθοῦν σὲ ἐλεύθερες διμερεῖς καὶ ἀργότερα πολυμερεῖς καὶ διεθνεῖς συζητήσεις. Δὲν πρέπει ν' ἀφεθοῦν νὰ μεταβληθοῦν σὲ κακίωμα πάνω στὸ κορμὶ τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ καὶ ἐργατικοῦ κινήματος.

Ὅσον ἀφορᾷ ἐμᾶς, θὰ ἔλεγα ὅτι θὰ ἦταν πολὺ χρήσιμο ἂν τουλάχιστον ἡ ἡγεσία τοῦ κόμματος μας ἐνημερώνετο γιὰ τίς διαφορές ποὺ ὑπάρχουν καὶ τῆς ἐδίενετο ἡ εὐκαιρία νὰ συζητήσῃ τίς διαφορές ἀπόφεις.

3. Πάνω στὸ κεφάλαιο "οἱ κατευθυντήριες γραμμὲς καὶ ὁ νέος κύκλος τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν".

Δὲν ὑπάρχει τίποτε σὲ ὅσα γράφονται σ' αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ἐκθεσης μὲ τὸ ὅποιο νὰ διαφωνῶ. Θέλω ὅμως νὰ προσθέσω μερικές παρατηρήσεις.

Πρῶτα ὅτι οἱ τέσσερις κατευθυντήριες γραμμὲς εἶναι ἓνας συμβιβασμὸς. Συμβιβασμὸς καὶ ἀπὸ μέρους μας καὶ ἀπὸ μέρους τῶν Τ/Κ. Ἐμεῖς δὲν πρέπει νὰ φοβοῦμαστε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Μ. ἔκαμε ὑποχωρήσεις καὶ πρέπει νὰ τὸν ὑπερασπιζοῦμε γιὰτις ἔκαμε τίς ὑποχωρήσεις ποὺ ἔκαμε. Δίχως συμβιβαστικὲς ὑποχωρήσεις λύση δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βρεθῇ.

Στὸ πρῶτο σημεῖο τῶν κατευθυντηρίων γραμμῶν, ἐκεῖνο ποὺ κερδίσαμε μεῖς εἶναι οἱ ὅροι "ἀνεξάρτητο" καὶ "ἀδέσμευτο". Προπάντων τὸ δεύτερο. Διότι ἂν τελικὰ καταλήξουμε, αὐτὸς ὁ ὅρος μᾶς διασφαλίζει ἀπὸ μελλοντικὴ ἀπαίτηση γιὰ προσχώρηση στὸ ΝΑΤΟ. Ἐκεῖνο ποὺ πῆραν οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ μᾶς εἶναι οἱ ὅροι "δικοινοτικὸς" καὶ "Ὀμοσπονδο", προπάντων ὅταν οἱ δύο αὐτές ἔννοιες μαζί σημαίνουν "διζωνικὴ Ὀμοσπονδία".

Ἐμεῖς πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ καλιεργοῦμε μέσα στὴν συνείδηση τοῦ λαοῦ μας αὐτὴ τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνὸς Ὀμοσπόνδου κράτους. Πρέπει νὰ καλιεργήσουμε τὴν ἰδέαν δύο ἀλληλοεξαρτώμενων κι' ἀλληλοβοηθούμενων κοινοτήτων ὀργανωμένων σ' ἓνα Ὀμοσπονδο κράτος. Πρέπει νὰ καταπολεμήσουμε κάθε τάση ποὺ θὰ βάζει στὸ μιὰ τὸ λαοῦ μας τὴν ἰδέαν δύο ἀνταγωνιζομένων κρατιδίων. Μιὰ τέτοια τάση ὄχι μόνον θὰ δυσκολέψει τὴν σύσταση τῆς Ὀμοσπονδίας ἀλλὰ καὶ ὅταν γίνει, ἐάν γίνει, θὰ τὴν διασπάσει πολὺ σύντομα.

Τὸ δεύτερο σημεῖο τῶν κατευθυντηρίων γραμμῶν ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἐδαφικὸ. Τὸ κριτήριον τῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς βοηθᾷ ἐμᾶς διότι ἡ Τουρκικὴ ἰδιοκτησία εἶναι σὲ ποσοστὸν κάτω ἀπὸ τὸ ποσοστὸν τῆς πληθυσμιακῆς ἀναλογίας. Τὸ κριτήριον ὅμως τῆς παραγωγικότητος καὶ τῆς βιωσιμότητος, περισσότερον βοηθᾷ τοὺς

Τούρκους. Έδω θα κάω μιιά έμπιστευτικήν παρένθεση. Κυτάζοντας τόν χθεσινόν χάρτη πού ύποβλήθηκε από τόν κ. Παπαδόπουλον, δέν έχω άμφιβολίαν ότι παραγνώρισε πλήρως τό κριτήριον τής βιωσιμότητας καί τής παραγωγικότητας. Τούς έδώσαμε τά κατσάβραχα του πενταδάκτυλου, καί τήν μισή Μεσαορία. "Αν αύτό έγινε για λόγους διαπραγματευτικούς τό καταλαβαίνω.

Τό ότι μέ τό τρίτο σημείο των κατευθυντηρίων γραμμών οί άρχές τής έλευθεροεπικοινωνίας, τής έλευθερίας έγκατάστασης, καί του δικαιώματος περιουσίας είναι άνοιχτές προς συζήτηση είναι δικό μας κέρδος. Αυτό όμως τό κέρδος όπωςδήποτε θα περιορισθί από τό γεγονός ότι ή συζήτηση θα λάβη ύπόφιν τόν δικαιοτυκόν χαρακτήρα του καθεστώτος καί ώρισμένες πρακτικές δυσκολίες πού θα έγερθοϋν για τήν T/K κοινότητα.

Τό ότι μέ τό τέταρτο σημείο τονίζεται ότι οί έξουσίες τής Κεντρικής Κυβέρνησης θα είναι τέτοιες ώστε να διασφαλίζουν τήν ένδτητα τής χώρας, είναι δικό μας κέρδος. Υπάρχει όμως κι' έδω ή περιοριστική έπιφύλαξη. Θα λαμβάνεται ύπόφιν ό δικαιοτυκός χαρακτήρας του κράτους.

Εγώ, δέν έχω άμφιβολίαν ότι αύτό πού γράφει ή έκθεση είναι σωστόν. Υπάρχει πρόδος σε σχέση με τίς προηγούμενες θέσεις τής Τουρκοκυπριακής πλευράς, όπως υπάρχει - προσθέτω - κι' εκ μέρους τής δικής μας πλευράς μιιά νέα περισσότερο συμβιβαστική προσέγγιση.

Είναι όμως όλοφάνερον ότι οί συνομιλίτες θα είναι πολύ δύσκολες. Η διαπραμάτευση θα είναι σκληρή. Καί για να πηδήσω στο τέλος τής έκθεσης, στα καθήκοντα, στο πρώτο καθήκον, συμφωνώ ότι τό πρώτιστον καί πιο έπείγον καθήκον του Κ. μας είναι ή παλη για τήν λύση του Κυπριακού καί ή καλύτερη αξιοποίηση των συνομιλιών.

4. Πάνω στο κεφάλαιο "ή Διεθνοποίηση του Κυπριακού καί ή Διεθνής Διάσκεψη".

Συμφωνώ με όλα όσα γράφονται στο μέρος αυτό της έκθεσης τής Κεντρικής Έπιτροπής. Έχω όμως τήν γνώμη ότι υπάρχει έδω μιιά σοβαρή άδυναμία. Στο μέρος αυτό της έκθεσης περιγράφουμε τί έχει γίνει προς τήν κατεύθυνση τής διεθνοποίησης, με δυό λόγια μόνον άπορρίπτεται ή άποψη μερικων σύμφωνα με τήν έποϊαν έφ' όσον οί διακοινοτυκές συνομιλίτες άρχισαν ή διεθνοποίηση είναι περιττή καί κατόπιν με δυό λόγια ύποδειχεται ή ανάγκη συνέχισης τής δράσης καί τής δραστηριότητας μας για τήν προώθηση τής διεθνοποίησης.

Τί λείπει από τό μέρος αυτό της έκθεσης;

"Έχω τήν γνώμη ότι τό πρώτον πού λείπει είναι μιιά πολιτική άνάλυση κι' εκτίμηση ώρισμένων διεθνων πρωτοβουλιών καί διαβημάτων πού τείνουν να εκτροχιάσουν τό πρόβλημα μας καί ένω θα τό διεθνοποιήσουν θα άποτρέφουν τήν διεθνοποίηση του πάνω σε όρθή καί συμφέρουσα για τήν Κύπρο βάση. Τέτοιες πρωτοβουλίες καί τέτοια διαβήματα είναι οί επανειλημμένες κινήσεις τής ΕΟΚ ή άποστολή "Εμκε, ή άποστολή του "Αγγλου Υπουργού Έξωτερικών, ή άποστολή Κλήφφορντ, ή σχεδιαζόμενη άποστολή Βίλι Ιπράντ οί δραστηριότητες των Δυτικων παρατηρητών στις συνομιλίτες τής Βιέννης. Όλα αυτά είναι διεθνοποίηση του Κυπριακού, αλλά δέν είναι ή διεθνοποίηση πού επιδιώκουμε μεϊς, ή διεθνοποίηση πού συμφέρει στην Κύπρο. Είναι διεθνοποίηση πού δημιουργεί κινδύνους. Είναι διεθνοποίηση πού έχει σαν στόχο της μεταξύ άλλων καί τήν έξουδετέρωση των προσπαθειών του λαού μας για μιιά γνήσια καί προς τό συμφέρον τής Κύπρου διεθνοποίηση.

Τό δεύτερο πού λείπει από τό μέρος αυτό τής Έκθεσης εἶναι μιά πολιτική ἐπιχειρηματολογία καί ἀπάντηση σ' ἐκείνους πού ισχυρίζονται ὅτι οἱ τελευταῖες πολιτικές ἐξελιξεις, - οἱ συναντήσεις Μακαρίου - Ντενκτάς καί οἱ συνομιλίες τής Εἰέννης - ἀποδυναμώνουν τήν ἐκστρατεία γιά διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ὁ Ντενκτάς λέει στούς ὁπαδοῦς ἀλλά καί στούς ἐπικριτές του ὅτι πῆγε στίς συνομιλίες μέ τόν Μακάριο καί δέχτηκε τήν ἔναρξη τῶν συνομιλιῶν γιά νά τεθῆ τέρμα στήν διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, γιά νά λυτρωθῆ ἡ Τουρκία ἀπό τήν διεθνή πίεση.

Ὁ Λυσσαρίδης στήν ἀρθρογραφία καί στίς ὁμιλίες του λέει ὅτι οἱ χειρισμαί πού ἔγιναν ἀποδιεθνοποιοῦν τό Κυπριακό πρόβλημα.

Ἡ Έκθεση μας πρέπει νά ἀπαντᾷ σ' αὐτούς τοὺς ισχυρισμούς. Ὅταν λέω ν' ἀπαντᾷ δέν ἐννοῶ ν' ἀπαντᾷ ἄμεσα στόν Ντενκτάς ἢ ἄμεσα στόν Λυσσαρίδη. Νά ἀπαντᾷ ὅμως σ' αὐτά τά πολιτικά ἐρωτήματα.

Δέν πρέπει νά ἔχουμε οὔτε τήν ἐλάχιστη ἀμφιβολία ὅτι ὅταν ἡ Τουρκία καί ἡ Τ/Κ ἤγεσία δέχτηκαν νά μποῦν στίς τελευταῖες ἐξελιξεις ἀποφάσισαν νά κάμουν ἕνα ἔλιγμο τακτικῆς μέ τόν ὁποῖον θά μεῖωναν τήν διεθνή πίεση. Μέ τόν ἔλιγμο τους ἐπιδιώκουν ἀνάμεσα σ' ἄλλα καί τήν ἀποφυγή τής περαιτέρω διεθνοποίησης, ἰδιαίτερα δέ τήν συζήτηση τοῦ προβλήματος μας σέ μιά διεθνή διάσκεψη.

Τό ὅτι κάτω ἀπό τήν διεθνή πίεση τήν ὁποῖαν ἐμεῖς ξεσηκώσαμε ἀναγκάσαμε τόν ἀντίπαλο νά ἐλιχθῆ αὐτό εἶναι ἀσυζήτητα ἐπιτυχία τοῦ λαοῦ μας. Ἐπιτυχία πού πρέπει νά τήν ἀξιοποιήσουμε. Πρέπει νά παρακολουθήσουμε τόν ἀντίπαλο στόν ἔλιγμο του καί ἀναπροσαρμόζοντας τήν τακτική καί τίς θέσεις μας ἢ νά τόν ἀναγκάσουμε σέ νέον ὑποχωρητικόν ἔλιγμον, ἢ νά τόν ἐμφανίσουμε ξανά στήν διεθνή κοινή γνώμη σάν τόν κύριον αἴτιον τοῦ ἀδιεξόδου καί νά τόν κρατήσουμε ἔτσι κάτω ἀπό τήν συνεχῆ καί ἀύξανόμενη διεθνή πίεση.

Αὕτη εἶναι ἡ τακτική Μακαρίου, αὕτη εἶναι ἡ τακτική τοῦ κόμματος μας πού ἀκράδαντα πιστεύουμε ὅτι ἡ ζωή θά τήν ἀποδείξει ὀρθήν.

Ἄν παραμείνουμε ἀμετακίνητοι σέ θέσεις πού κρατούσαμε καί τακτικήν πού ἐφαρμόζαμε πρὶν ἀπό τόν Τουρκικόν ἔλιγμον, εἶναι ἐμᾶς πού δέν θά κατανοήσῃ ἡ διεθνῆς κοινή γνώμη καί εἶναι τότε πού θά προκαλέσουμε μείωση τής διεθνούς πίεσης καί κατά συνέπεια ἀπομάκρυνση τοῦ ἐνδεχόμενου τής παραπέρα διεθνοποίησης. Εἶναι τότε πού ὁ κίνδυνος μιᾶς διαστρεβλωμένης διεθνοποίησης - γιά τόν ὁποῖον μίλησα πρὶν λίγο - θά μεγαλώσῃ.

Ἐμεῖς πρέπει νά δεῖξουμε μέ ἐπιχειρήματα στόν λαό ὅτι δέν ὑπάρχει καμιά ἀντίφαση, καμιά σύγκρουση ἀνάμεσα στήν ἐπιδίωξη τής παραπέρα διεθνοποίησης καί στήν πολιτική τῶν συνομιλιῶν καί τής ἀναζήτησης ἑνός ἀποδεκτοῦ συμβιβασμοῦ στήν λύση τῶν προβλημάτων πού ὑπάρχουν ἀνάμεσα στίς δυό κοινότητες. Τό πρόβλημα δέν εἶναι νά διαλέξουμε ἀνάμεσα στήν διεθνοποίηση ἀπό τήν μιά καί τίς συνομιλίες καί τόν συμβιβασμό ἀπό τήν ἄλλη. Τό πρόβλημα εἶναι πῶς νά συνδυάζουμε μιά ὀρθή τακτική στίς συνομιλίες μέ μιά συνεπῆ ἔμμομη στήν διεθνοποίηση, ἰδιαίτερα στήν διεθνοποίηση ὅσον ἀφορᾷ τίς διεθνεῖς πτυχές τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Τό πρόβλημα εἶναι πῶς ἡ διεθνοποίηση θά ἐνισχύει τή θέση μας στίς συνομιλίες καί πῶς οἱ θέσεις μας καί ἡ τακτική μας στίς συνομιλίες θά προωθοῦν πρὸς πέρα τήν διεθνοποίηση.

Στήν Έκθεση γράφουμε ότι πιά πολύ από κάθε άλλη φορά πρέπει νά προβά-
λουμε τώρα τήν απαίτηση μας γιά Διεθνή Διάσκεψη στά πλαίσια τοῦ ΟΗΕ πού θά
συζητήσει τήν διεθνή πτυχή τοῦ Κυπριακοῦ. Κι' αὐτό πρέπει νά γίνει σ' ὅλα τά
ἐπίπεδα, κρατικό, κοινοβουλευτικό λαϊκό.

Θά ἤθελα ἐδῶ νά ὑπενθυμίσω τῷ Π.Γ. ὅτι καθυστερεῖ ἡ ἐκτέλεση μιᾶς ἀπό-
φασης του σχετικά μέ τήν διεθνοποίηση, ἰδιαίτερα δέ σχετικά μέ τήν προώθηση
τῆς Σοβιετικῆς εἰσήγησης γιά Διεθνή Διάσκεψη. Πρίν 4 ἢ 5 μῆνες περίπου
τῷ Π.Γ. ἀποφάσισε νά ἐτοιμαστεῖ ἀπό τήν Γραμματεία ἕνα εἰδικό πλάνο δουλειᾶς
τοῦ κόμματος μας γιά τήν προώθηση τῆς παραπέρα διεθνοποίησης. Σκόπος ἦταν
νά δουλέψουμε μέ πρόγραμμα ὥστε καί ἡ Ἐκτελεστική Ἐξουσία, καί ἡ Βουλή, καί
οἱ μαζικές ὀργανώσεις νά κενηθοῦν πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις μέ στόχο τήν
Διεθνή Διάσκεψη. Ἡ ἀπόφαση αὐτή καθυστερεῖ καί εἶναι ἡ εἰσήγηση μου ὅτι
πρέπει νά τήν ἐκτελέσουμε χωρὶς ἄλλη καθυστέρηση.

5. Πάνω στό κεφάλαιο "Τό ἰδεολογικό μας Μέτωπο".

Γενικά συμφωνῶ μέ τῷ κεφάλαιο αὐτό τῆς ἔκθεσης, θέλω ὅμως νά κάμω μερι-
κές συμπληρωματικές παρατηρήσεις.

Πολύ σωστά γράφεται στήν ἔκθεση ὅτι τῷ κύριον καθήκον στόν τομέα τῆς
ἰδεολογικῆς - θεωρητικῆς δουλειᾶς εἶναι ἐκτός ἀπό τήν προβολή τῶν προοδευ-
τικῶν ἰδεῶν τοῦ Μαρξισμού Λενινισμού, "μέσα στις δικές μας συγκεκριμένες συν-
θήκες εἶναι ἡ προβολή καί μαχητική ὑπεράσπιση τῆς γραμμῆς, τῆς τακτικῆς καί
τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος μας." (σελ. 62, παράγρ. 1η) Καί λίγο πιά κάτω πολύ
σωστά πάλιν ἀναφέρεται ὅτι ἡ δουλειά μας στόν τομέα τῆς διαφώτισης καί τοῦ
ἰδεολογικοῦ μετώπου πρέπει "νά βρῖσκεται σέ ἀντιστοιχία καί συνάρτηση μέ τίς
συγκεκριμένες συνθήκες καί νά ἀπαντᾷ στά ἄμεσα ἰδεολογικά καί θεωρητικά προ-
βλήματα πού δημιουργοῦν οἱ ἐξελίξεις καί ἡ ἴδια ἡ ζωή..."

Ποιά εἶναι ἡ παρατήρηση πού θέλω νά κάμω σ' αὐτό τῷ σημείῳ.

Δέν ἰσχυρίζομαι ὅτι δέν ἐγίνετο μέσα στό διάστημα πού ἐξετάζει ἡ ἔκθε-
ση ἢ ὅτι δέν γίνεται προβολή καί ὑπεράσπιση τῆς γραμμῆς, τῆς τακτικῆς καί
τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος, οὔτε ἰσχυρίζομαι ὅτι ἡ δουλειά μας δέν ἀπαντᾷ σέ
ἄμεσα προβλήματα, θεωρητικά πολιτικά, ἰδεολογικά, πού βάζει μπροστά μας ἡ
ἴδια ἡ ζωή. "Αν ἰσχυρίζοταν κανεῖς τέτοιο πράγμα εἶναι σάν νά ἔλεγε πῶς τῷ
κόμμα μας εἶναι ἕνας νεκρός ὀργανισμός. Τέτοιο πράγμα δέν ἰσχυρίζομαι.
Ἔχω ὅμως τήν γνώμη ὅτι καί στόν τομέα τῆς προβολῆς καί ὑπεράσπισης τῆς γραμμῆς*
ἀποφάσεων τοῦ Κ. καί στόν τομέα τῆς ἀπάντησης σέ προβλήματα πού βάζουν οἱ
συνθήκες μέσα στις ὁποῖες ἀγωνίζεται τῷ κόμμα, σέ προβλήματα πού δημιουργοῦν
οἱ ἐξελίξεις καί ἡ ἴδια ἡ ζωή, ἔχω τήν γνώμη ὅτι καί στους δύο αὐτούς το-
μεῖς ὑπάρχει πολύ περιθώριο καί γιά ποσοτική καί γιά ποιοτική βελτίωση τῆς
δουλειᾶς μας.

* Ὑπάρχει στήν ἔκθεση μιᾶ φράση πού νομίζω ὅτι εἶναι βασική γιά τῷ θέμα
αὐτό πού συζητοῦμε. Θέλουμε τήν δουλειά μας "νά προκαλεῖ τῷ ἐνδιαφέρον
τοῦ κόμματικοῦ συνόλου καί τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν."

Γιά νά τῷ πετύχουμε αὐτό, πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά κατορθώσουμε νά ξεφεύ-
γουμε ἀπό τόν συνθηματολογικό τύπο τῶν ὁμιλιῶν. Καί τῷ κομματικό σύνολο καί
οἱ πλατειές μάζες τοῦ λαοῦ ὅταν ἀντιμετωπίζουν μιᾶ δυσκολία, ἕνα πρόβλημα,
ἕνα ἐπιχειρήμα ἐχθρικό πρὸς τῷ κόμμα καί τήν γραμμή του, ἐχθρικό πρὸς τῷ Κ.
καί τήν τακτική του, θέλουν νά ἀκούσουν ἀπό τῷ στόμα μας ἀνάλυση καί τομή
τῶν δυσκολιῶν, ἀνάλυση καί τομή τῶν προβλημάτων, ἐρμηνεῖα διαλεκτική,
θέλουν νά ἀκούσουν τά δικά μας ἐπιχειρήματα, θέλουν νά ὀπλιστοῦν μέ τά δικά
μας ἐπιχειρήματα.

* καί τακτικῆς καί τῶν

Νά προκαλεῖ ἡ δουλειά μας τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κομματικοῦ συνόλου καὶ τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν. Για νά τὸ πετύχουμε αὐτὸ δέν πρέπει νά ἐπαναλαμβάνουμε εἴτε τὸν ἑαυτὸ μας εἴτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Νά φροντίσουμε νά ἐμφανιζόμαστε στὴν ἀρθρογραφία, στὶς ὁμιλίες, στὶς ἀνακοινώσεις καὶ τὶς διακηρύξεις μας μὲ νέα συνθήματα κοντὰ στὰ παλιὰ, μὲ νέα ἐπιχειρήματα.

Ἐπαναλαμβάνω, γιὰ νά μὴ παρεξηγηθῶ ὅτι δέν ὑποτιμῶ τὴν δουλειά ποὺ ἔγινε καὶ γίνεται. Ἐπάρχει ὅμως πολὺ περιθώριο γιὰ βελτίωση.

Σχετικὰ μὲ τὴν προβολή τῶν κομματικῶν ἀποφάσεων θέλω νά προσθέσω καὶ τὰ ἑξῆς:

Ἐπάρχουν ἀποφάσεις τοῦ Κ. ποὺ πέρνονται ἀλλὰ δέν εἶναι γιὰ προβολή. Τοὺς λόγους ὁ καθένας τοὺς ἀντιλαμβάνεται. Αὐτὴ ἡ μὴ προβολή ὠρισμένων κομματικῶν ἀποφάσεων δέν ἀποτελεῖ λάθος. Ὅμως, πιστεύω ὅτι καὶ γιὰ τὶς ἀποφάσεις αὐτές ὑπάρχει πάντοτε κάτι ποὺ μπορεῖ νά γίνει, ὄχι γιὰ τὴν προβολή ἀλλὰ γιὰ τὴν προετοιμασία καὶ τὴν ὠρίμανση τῶν συνηκῶν μὲ σκοπὸ τὴν προβολή τους καὶ στὸ κομματικὸ σύνολο καὶ στὸν λαὸ. Καὶ γιὰ τὶς ἀποφάσεις αὐτές ὑπάρχει πάντοτε κάτι ποὺ δέν πρέπει νά γίνεται στὸν τομέα τῆς διαφώτισης, ἂν θέλουμε νά διευκολυνθῇ στὴν κατάλληλη στιγμή ἡ προβολή, ἡ ὑπεράσπιση καὶ ἡ ἐφαρμογή τους.

Ἡ ἔκθεση ἀναφέρεται στὸ γεγονός ὅτι στὸν σύγχρονο κόσμῳ οἱ οἰκονομικὲς πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐξελίξεις θέτουν ὠρισμένα προβλήματα ἰδεολογικῆς ὕφης καὶ περιεχομένου μπροστὰ στὸ διεθνὲς ἐπαναστατικὸ κίνημα. Ἡ ἔκθεση ἀπαριθμεῖ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ προβλήματα καὶ σὲ συνέχεια ἀναφέρεται στὲς ἀποφάσεις τῆς Διάσκεψης τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων τῆς Εὐρώπης.

Συμφωνῶ, ὅτι ἡ ὁμόφωνη Διακήρυξη τῆς Διάσκεψης πρέπει νά γίνει κτῆμα τοῦ κόμματος μας. Ἐδῶ πρέπει νά κάμουμε μιὰ ἀντικριτικὴ. Καὶ δέν ἔξαιρῶ τὸν ἑαυτὸ μου ἀπὸ τὴν ἀντικριτικὴ ποὺ πρέπει νά γίνῃ, διότι εἶμαι μέλος τοῦ Π.Γρ. Δέν ἐμελετήσαμε τὴν Διακήρυξη. Οὔτε σὰν Π.Γρ. Οὔτε σὰν κομματικὸ ἀκτίβ, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νά εἶχαμε ὀργανώσει - ὅπως ἐκάμαμε καὶ γιὰ μιὰν ἀπὸ τὶς προηγουμένους Διεθνεῖς Διασκέψεις - σεμινάρια γιὰ τὴν ἀνάλυση καὶ συζήτηση τοῦ σημαντικοῦ ἐκείνου ντοκουμέντου.

Τὰ προβλήματα ποὺ ὅπως γράφει ἡ ἔκθεση μπαίνουν μπροστὰ στὸ διεθνὲς ἐπαναστατικὸ κίνημα πρέπει νά συζητηθοῦν ἀπὸ τὸ κόμμα μας κατὰ τρόπον ὀργανωμένον. Τὰ συμπεράσματα τῆς διακήρυξης καὶ τῶν συζητήσεων μας πρέπει νά γίνουν κτῆμα τοῦ κόμματος.